

Documents d'avaluació 6

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ
I I UNIVERSITAT
B INSTITUT AVALUACIÓ
I QUALITAT
SISTEMA EDUCATIU

Anàlisi de la implantació a les Illes Balears del programa per a la millora de l'aprenentatge i el rendiment (PMAR) i valoració dels primers resultats.

Gener 2018

1. Introducció

La Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE) de 9 de desembre de 2013, dins les estratègies de diversificació i flexibilització d'itineraris en l'ESO, va instaurar els Programes de Millora de l'Aprenentatge i el Rendiment (PMAR), adreçats a alumnat que presenti dificultats rellevants d'aprenentatge no imputables a falta d'estudi o d'esforç, amb la finalitat de:

- Ser un dispositiu que vol donar resposta a les necessitats particulars d'un grup d'alumnes amb dificultats curriculars.
- Aplicar una metodologia específica a través de l'organització dels continguts, activitats pràctiques i àmbits diferents dels de caire general, perquè els alumnes que hi participin es puguin incorporar al quart curs d'ESO per la via ordinària i puguin així titular.
- Millorar les possibilitats de continuar en el sistema educatiu.

Aquest alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge es pot incorporar, a instància dels centres i amb l'acceptació de les famílies, al PMAR a partir de 2n d'ESO. Un programa que també està disponible per a l'alumnat de 3r d'ESO.

Per tant, una diferència significativa amb el model de diversificació curricular anterior rau en el fet que els seus participants no poden obtenir el graduat en l'ESO en acabar el programa, ja que han de cursar un 4t d'ESO ordinari.

La Conselleria d'Educació i Universitat a través de l'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu (IAQSE), i el Departament d'Inspecció Educativa (DIE), ha realitzat el present estudi sobre els resultats acadèmics de la implantació dels Programes de Millora de l'Aprenentatge i el Rendiment (PMAR) a les Illes Balears.

L'estudi consta de les parts següents:

Primerament s'han analitzat les dades quantitatives globals referides a la matrícula i als resultats acadèmics dels alumnes que han cursat aquests estudis al llarg dels dos darrers cursos escolars.

A continuació, a partir de la recollida i de l'anàlisi de les dades aportades pels centres, s'han constatat punts forts i punts febles en el funcionament del PMAR.

Les conclusions permeten, malgrat el poc temps que ha passat, tenir una primera visió de la realitat d'aquests tipus d'estudis dins el sistema educatiu de les Illes Balears i, en conseqüència, proporcionar pautes per a l'actuació de l'Administració educativa i dels propis centres.

2. Característiques del programa

El PMAR és un programa de suport que va adreçat a alumnes que hagin repetit qualche curs en qualsevol etapa i que cursin primer o segon d'ESO i no estiguin en condicions de promocionar. Té com a finalitat que els alumnes que s'hi incorporen puguin cursar el 4t d'ESO per la via ordinària i obtenir la titulació en graduat d'ESO, a través d'una metodologia específica i d'una organització dels continguts.

Els joves han d'assumir, progressivament, els objectius d'etapa i adquirir les competències necessàries per promocionar a 4t d'ESO.

El programa s'estructura en dos cursos que es corresponen amb els nivells de 2n i 3r d'ESO i l'alumnat, com hem dit, pot accedir-hi a 2n o a 3r.

Correspon al professorat dels departaments d'orientació (DO) la planificació del programa en col·laboració amb els departaments didàctics i coordinats pel cap d'estudis. Una vegada aprovat pel claustre, el PMAR ha de formar part del projecte educatiu del centre.

El professorat encarregat d'impartir els àmbits ha de ser preferentment del DO. Sempre que sigui possible el tutor hauria de ser membre del DO.

La selecció del professorat és essencial, ja que té un paper rellevant per generar oportunitats d'èxit escolar entre l'alumnat. Una de les claus és precisament la potenciació de l'acció tutorial, com a recurs educatiu per contribuir a millorar el procés d'aprenentatge.

A nivell metodològic trobam tres àmbits d'actuació adreçats al comportament, a la vessant emocional i a la cognitiva.

L'atenció individualitzada, el treball cooperatiu i el col·laboratiu són bàsics per aconseguir un aprenentatge actiu vinculat a les necessitats de l'alumnat.

La ràtio per grup pot oscil·lar entre els 10 i els 15 alumnes.

2.1. Requisits i procediment per accedir al PMAR

Els requisits per poder accedir al programa és presentar dificultats d'aprenentatge, no per manca d'estudi ni d'esforç, i amb possibilitats d'obtenir el títol de l'ESO.

- En concret, per a l'accés al 2n d'ESO PMAR, cal haver cursat 1r d'ESO, no trobar-se en condicions de promocionar i haver repetit almenys una vegada a qualsevol etapa.

- Per a l'accés al 3r d'ESO PMAR, cal haver cursat 2n d'ESO sense poder promocionar a 3r i haver repetit a qualsevol etapa, o bé, excepcionalment, cursar 3r d'ESO i no trobar-se en condicions de promocionar.

A més a més, s'ha de seguir el procediment següent: la proposta del tutor i l'equip docent, el consentiment de l'alumne i els seus pares, l'informe favorable de l'orientador i l'autorització del director, tot supervisat pel Departament d'Inspecció Educativa.

El tutor i l'orientador s'han de reunir amb la família de cada alumne per informar-la de les característiques essencials del programa i plantejar-li la possibilitat que el seu fill hi participi.

2.2. Matèries i àmbits

L'alumnat de PMAR constitueix un grup específic de ràtio reduïda i té un grup de referència amb el qual cursarà les matèries no troncales.

El currículum per a l'alumnat que participa a aquests programes es troba estructurat en 4 àmbits específics:

1. Lingüístic i social: geografia i història, llengua castellana i literatura, llengua catalana i literatura.
2. Científic i matemàtic: matemàtiques, física, química, biologia i geologia.
3. Llengua estrangera: anglès.
4. Pràctic: tecnologia, educació plàstica i visual, i audiovisual.

L'organització dels àmbits i de les matèries específiques segueix la temporització per períodes setmanals següent:

Currículum	Segon	Tercer
Àmbits		
Científic i matemàtic	9	9
Lingüístic i social	9	9
Llengua estrangera	4	4
Pràctic	4	4
Matèria específica		
Ed. Física	2	2
Valors ètics o religió	1	1
Tutoria	1	1
Total períodes setmanals	30	30

2.3. Promoció o repetició

L'avaluació i la promoció dels alumnes que cursen PMAR té els mateixos referents que els ensenyaments ordinaris en els corresponents cursos de l'ESO.

Quan un alumne s'incorpora al PMAR no ha de recuperar les matèries pendents de cursos anteriors; tot i això, l'alumne té dret a recuperar aquestes matèries per poder millorar la nota mitjana de l'etapa.

3. Seguiment i avaluació de la implantació del PMAR a les Illes Balears

En el seguiment i l'avaluació de la implantació del programa s'analitza:

a) La implementació de l'oferta de PMAR als centres educatius de les Illes Balears.

b) Els resultats obtinguts per l'alumnat de les Illes Balears que ha participat en aquest programa.

3.1. Matrícula

Curs 2015-2016:

Els estudis de PMAR varen començar al sistema educatiu de les Illes Balears el curs 2015-2016. S'iniciaren a 3r d'ESO PMAR.

El nombre de centres amb estudis de PMAR a 3r d'ESO fou de 89, i el nombre de grups, 91. Dels **89** centres: **63** de titularitat pública i **26** de titularitat privada concertada.

3r PMAR	Centres	Grups	Places	Matrícula
Mallorca	68	70	1050	810
Menorca	10	10	150	92
Pitiüses	11	11	165	113
Balears	89	91	1365	1015

Font: Gestib

El curs 2015-2016 hi havia **1015** alumnes matriculats a 3r d'ESO PMAR, que representaven el **9,9%** de l'alumnat total de 3r d'ESO.

Curs 2016-2017:

El curs 2016-2017 es va realitzar la implantació del 2n d'ESO PMAR en un total de **61** centres, dels quals **48** eren de titularitat pública i **13** de titularitat privada concertada. Es varen matricular un total de **622** alumnes.

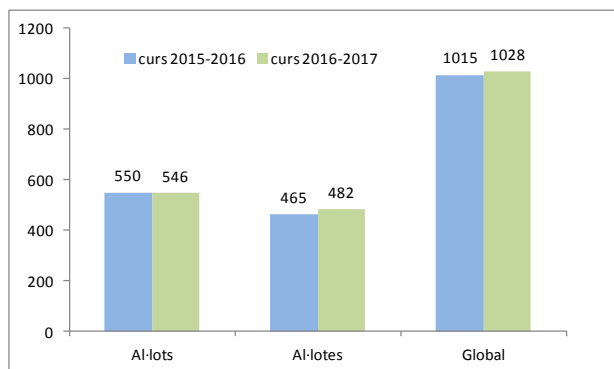
La matrícula de 3r d'ESO PMAR va ser de **1028** alumnes, i això suposa 13 alumnes més que el curs anterior.

3r PMAR	Centres	Grups	Places	Matrícula
Mallorca	68	70	1050	811
Menorca	10	10	150	73
Pitiüses	11	11	165	144
Balears	89	91	1365	1028

Font: Gestib

Dins el total de l'alumnat matriculat a 3r d'ESO (10085 alumnes), els alumnes de 3r d'ESO PMAR representen el **10,2%**.

El gràfic 1 mostra l'evolució de l'alumnat matriculat a 3r d'ESO PMAR al llarg dels dos darrers cursos acadèmics.

Font: Gestib

Gràfic 1. Evolució de l'alumnat de 3r de PMAR, desagregat per gènere. Període 2015-2017.

3.2. Resultats

3.2.1. Promoció

a. 2n d'ESO PMAR

Dels **622** alumnes matriculats a 2n d'ESO PMAR el curs **2016-2017**, en promocionaren **380** (61,1%) i no ho feren **242** (38,9%).

b. 3r d'ESO PMAR

Dels **1015** alumnes matriculats a 3r d'ESO PMAR el curs **2015-2016**, en promocionaren **820** (80,8%) i no ho feren al nivell següent **195** (19,2%).

Els 820 alumnes que promocionaren, seguiren els estudis següents:

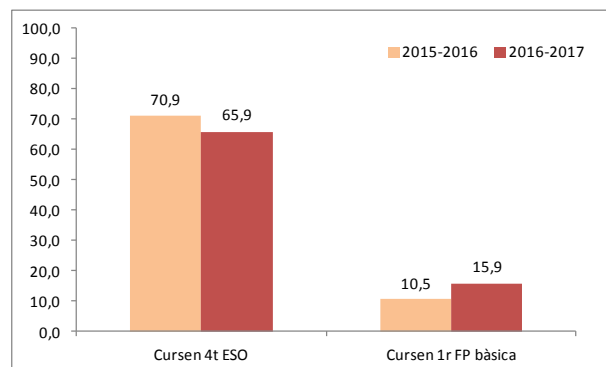
4t d' ESO: 719 alumnes (87,7%)
1r FP bàsica: 101 alumnes (12,3%)

Dels **1028** alumnes matriculats a 3r d'ESO PMAR el curs **2016-2017**, consta que en promocionaren **840** (81,7%) i no ho feren **198** (19,3%).

Els 840 alumnes que promocionaren el curs 2016-2017 segueixen els estudis posteriors següents:

4t d' ESO: 677 alumnes (80,6%)
1r FP bàsica: 163 alumnes (19,4%)

De les dades anteriors es desprèn que l'alumnat que opta per seguir estudis d'FP bàsica s'incrementa aproximadament en 7 punts, percentatge en què es redueix l'alumnat que va continuar els estudis de 4t d'ESO.

Font: Gestib

Gràfic 2. Evolució de la matrícula de l'alumnat de 3r d'ESO PMAR, a 4t d'ESO i/o 1r d'FP bàsica. Període 2015-2017.

Si s'analitza l'evolució de l'alumnat de 3r d'ESO PMAR, quan finalitza la seva participació en el programa, s'observa el següent:

- L'alumnat matriculat a 4t d'ESO procedent de PMAR davalla del 70% (curs 2015-2016) al 65% (curs 2016-2017).
- L'alumnat que opta per la matrícula a 1r d'FP bàsica experimenta un increment del 12,3% (curs 2015-2016) al 19,4% (curs 2016-2017).

Aproximadament el 20% de l'alumnat de 3r de PMAR, o bé repeteix curs o bé no continua estudis.

3.2.2. Comparatives

a. Primers resultats de titulació de l'alumnat de PMAR

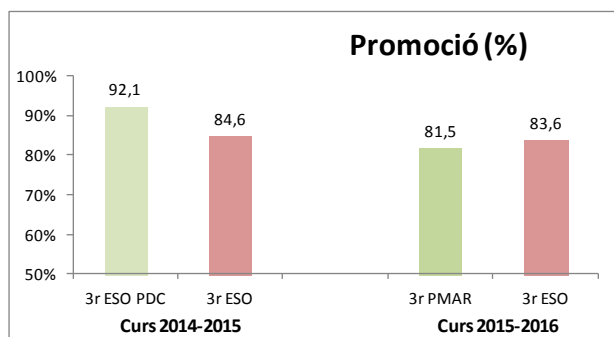
Els **820** alumnes que havien cursat 3r d'ESO PMAR el curs 2015-2016 i promocionaren a 4t d'ESO o optaren per FP bàsica obtingueren els resultats següents:

- **515** alumnes obtingueren el graduat en educació secundària obligatòria per la via de 4t d'ESO.

- **71** alumnes promocionaren al segon curs d'FP bàsica.

En conseqüència **586** alumnes continuen amb èxit estudis posteriors (4t d'ESO/FPB), un 71,5% dels que havien superat el 3r d'ESO PMAR (820 alumnes) i un 57,7% dels que l'havien iniciat (1015 alumnes).

b. Promoció de 3r de PDC i 3r de PMAR, amb relació a 3r d'ESO

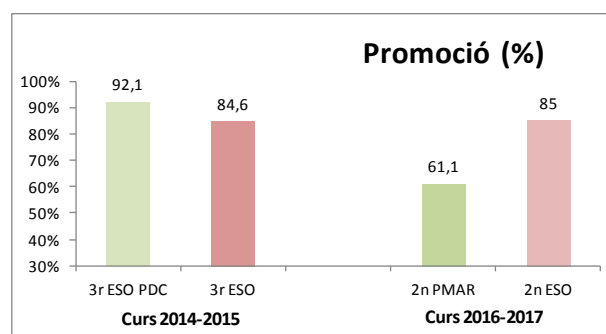

Font: Gestib

Gràfic 3. Comparativa de la promoció de 3r d'ESO dels cursos 2014-2015 i 2015-2016 en relació amb la promoció de 3r de PDC i 3r de PMAR.

El percentatge d'alumnes de 3r d'ESO PDC que el curs 2014-2015 promocionaren va ser del 92,1%, 10,6 punts percentuals superior al dels alumnes de 3r d'ESO PMAR que promocionaren el curs 2015-2016 (81,5%) i 8,3 punts per damunt dels alumnes de 3r d'ESO que promocionaren el mateix curs (84,6%).

c. Promoció de 3r d'ESO PDC i 3r d'ESO amb relació a la promoció de 2n d'ESO PMAR i 2n d'ESO

Font: Gestib

Gràfic 4. Comparativa de la promoció en el primer nivell dels programes (PDC/PMAR): 3r d'ESO del curs 2014-2015 en relació amb la promoció de 2n d'ESO del curs 2016-2017.

El percentatge d'alumnes de 2n d'ESO PMAR que el curs 2016-2017 promocionaren, (61,1%) presenta un diferencial important amb relació al percentatge d'alumnes que va promocionar de 2n d'ESO (85%).

d. Comparativa del percentatge d'aprovals per matèries a 2n i 3r d'ESO en relació amb els equivalents àmbits de coneixement de 2n i 3r d'ESO PMAR (curs 2016-2017)

Als nivells de 2n d'ESO ordinari i 2n d'ESO PMAR s'observa el següent:

- El percentatge d'aprovals a 2n d'ESO PMAR dins l'àmbit lingüístic i social és del 62%, mentre que el percentatge mitjà d'aprovals a les matèries lingüístiques i a geografia i història del 2n d'ESO ordinari és del 82%; la diferència, per tant, és de **20** punts percentuals.

- El percentatge d'aprovals a 2n d'ESO PMAR, dins l'àmbit científic i matemàtic és del 56%, i el percentatge mitjà d'aprovals a les assignatures de matemàtiques, física i química és del 78%; per tant hi ha **22** punts de diferència a favor de l'alumnat que cursa 2n d'ESO ordinari.

matèries/àmbits	aprovat	diferència
Mitjana de les matèries lingüístiques i geografia i història a 2n d'ESO	82%	20%
Àmbit sociolingüístic 2n ESO PMAR	62%	
Mitjana de les matèries de matemàtiques i física i química 2n ESO	78%	22%
Àmbit científicomatemàtic 2n ESO PMAR	56%	

Font: Gestib

Als nivells de 3r d'ESO ordinari i 3r d'ESO PMAR s'observa el següent:

- El percentatge d'aprovat a 3r d'ESO PMAR, dins l'àmbit lingüístic i social és del 71% i el percentatge mitjà d'aprovat al 3er d'ESO ordinari a les matèries lingüístiques i a geografia i història és del 84%; la diferència, per tant, és de **13** punts percentuals.
- El percentatge d'aprovat a 3r d'ESO PMAR dins l'àmbit científic i matemàtic és del 70% i el percentatge mitjà d'aprovat a les matèries de matemàtiques, física i química és del 82%; per tant hi ha **12** punts de diferència a favor de l'alumnat que cursa 3r d'ESO ordinari.

matèries/àmbits	aprovat	diferència
Mitjana de les matèries lingüístiques i geografia i història a 3r d'ESO	84%	13%
Àmbit sociolingüístic 3r ESO PMAR	71%	
Mitjana de les matèries de matemàtiques, Física/química i biologia/geologia 2n ESO	70%	12%
Àmbit científicomatemàtic 2n ESO PMAR	82%	

Font: Gestib

e. Comparativa de la titulació de 4t d'ESO PDC del curs 2015-2016 amb la titulació de l'alumnat de 4t d'ESO del curs 2016-2017 procedent de 3r d'ESO PMAR.

El curs 2015-2016 va ser el darrer que es va aplicar el PDC a 4t d'ESO. Realitzaren aquests estudis un total de 961 alumnes, dels quals titularen 849, és a dir un **88,3%**. Si es compara aquest percentatge amb el corresponent a la resta d'alumnat de 4t d'ESO que va seguir els estudis ordinaris, el mateix curs, s'observa que, de 7764 alumnes, 6590 titularen (un **84,9%**). És a dir la titulació d'alumnat de 4t d'ESO de PDC

supera en **3,4** punts percentuals la de l'alumnat que va titular havent cursat el 4t d'ESO ordinari.

	Curs 2015-2016 (PDC)	Curs 2016-2017 (PMAR)
Alumnes que titularen a 4t d'ESO que no participaren als programes PDC o PMAR	84,9%	85,3%
Alumnes que titularen a 4t d'ESO procedents del PDC o a PMAR el curs anterior	88,3%	71,5%
Percentatge total d'alumnes que titularen	85,3%	83,9%
Percentatge d'alumnes procedents del PDC o del PMAR que titularen amb relació al total	11,4%	6,8%

Font: Gestib

El curs 2015-2016, un **85,3%** de l'alumnat de 4t d'ESO va titular. D'aquest alumnat, un **11,4%** corresponia a l'alumnat del PDC.

El curs 2016-2017 ha estat el primer any que a 4t d'ESO hi ha hagut alumnat que el curs anterior va fer 3r de PMAR. Dels 8964 alumnes de 4t d'ESO que no provenien de PMAR titulen 7525 alumnes (un **85,3%** d'aquest alumnat). Per altra banda, dels 720 alumnes procedents de 3r de PMAR, en titulen 515 (un **71,5%**), és a dir, **13,8** punts percentuals menys.

El percentatge de titulació de l'alumnat de 4t d'ESO (inclòs el procedent de 3r d'ESO PMAR) del curs 2016-2017 fou del 83,9%, del qual la titulació de l'alumnat originari de PMAR representa el **6,8%**.

En conclusió, el percentatge de titulació a 4t d'ESO entre 2015-2016 i 2016-2017 disminueix 1,4 punts percentuals (de 85,3% a 83,9%). El percentatge d'alumnat que no ha cursat PDC ni PMAR aquests dos cursos acadèmics i que titula, augmenta en proporcions semblants als altres nivells de l'ESO (d'un 84,9% a un 85,3%). Aquest fet fa pensar que la disminució de titulació a 4t d'ESO és conseqüència de la titulació de l'alumnat que ha cursat programes de diversificació curricular en comparació al que ha cursat PMAR. De fet, el percentatge de

titulació dins aquests programes disminueix (d'un 88,3% de l'alumnat de PDC a un 71,5% de l'alumnat que prové de PMAR). No únicament disminueix el percentatge de titulació sinó que són menys alumnes els que provenen de PMAR (720) que els que cursaven 4t d'ESO PDC (961).

4. Conclusions, consideracions finals i propostes

Les conclusions tenen la finalitat d'informar i orientar possibles mesures d'actuació amb vista a l'optimització, durant els propers cursos, dels programes de millora de l'aprenentatge i el rendiment (PMAR) a les Illes Balears.

Aquestes conclusions es presenten en quatre blocs; els tres primers fan referència a la part quantitativa de l'estudi i el quart a consideracions finals i propostes.

4.1. Amb relació a la matrícula

a) 3r de PMAR

- El nombre d'alumnat matriculat a 3r d'ESO PMAR és pràcticament igual els cursos 2015-2016 (1015 alumnes) i 2016-2017 (1028 alumnes).
- La distribució per illes mostra continuïtat a Mallorca (+1 alumne), una certa davallada a Menorca (-19 alumnes), i un augment a les illes

d'Eivissa (+25 alumnes) i Formentera (+6 alumnes).

- Les dades desagregades per gènere mostren un increment de les al·lotes i una davallada en el nombre d'al·lots. No obstant això, en la matrícula de 3r d'ESO PMAR els al·lotes superen les al·lotes.

b) 2n de PMAR

Aquests estudis començaren el curs 2016-2017 amb un total de 626 alumnes. I al 2017-2018 la matrícula puja fins a 704 alumnes.

4.2. Amb relació als resultats acadèmics

Analitzada la comparativa del percentatge d'aprovat per matèries a 2n i 3r d'ESO amb relació al d'aprovat en els equivalents àmbits de coneixement de 2n i 3r de PMAR del curs 2016-2017 resulta que:

- Els percentatges d'aprovat són més elevats a l'ESO que al PMAR, aproximadament 20 punts percentuals a 2n i 12 punts a 3r.
- En ambdós casos, el percentatge d'aprovat és superior a l'àmbit lingüístic i social que a l'àmbit científic i matemàtic.

Pel que respecta als resultats de 2n d'ESO PMAR del curs 2016-2017 en el conjunt de les Illes Balears, el percentatge d'aprovat és superior a l'àmbit pràctic (73,2%), seguit del lingüístic i social (61,6%) i, per últim, de l'àmbit científic i matemàtic (55,9%).

Quan als resultats de 3r de PMAR ja es disposa de dades relatives a dos cursos (2015-2016 i 2016-2017) i la lectura d'aquestes és la següent:

- Del resultat del curs 2015-2016 es desprèn que el percentatge d'alumnes que aproven és superior a l'àmbit lingüístic i social (81,8%) que a l'àmbit científic i matemàtic (79,8%).
- El curs 2016-2017 en el conjunt de les Illes Balears s'observa que el percentatge d'aprovat més alt correspon a l'àmbit pràctic (82,5%),

seguit de l'àmbit lingüístic i social (71,2%) i, per últim, els resultats més baixos es donen a l'àmbit científic i matemàtic (69,7%).

4.3. Amb relació a la promoció i titulació

De la comparativa dels percentatges de promoció de 3r d'ESO, 3r d'ESO PDC i 3r d'ESO PMAR, resulta:

Curs	3r d'ESO	3r d'ESO PDC	3r d'ESO PMAR
2014-2015	84,6%	92,1%	
2015-2016	83,5%		81%
2016-2017	83,8%		73'3%

- El percentatge d'aprovat a 3r d'ESO segueix constant.
- El percentatge d'aprovat a 3r d'ESO PDC en el darrer curs del programa va ser d'uns 11 punts percentuals superior al de 3r de PMAR en el seu primer any de funcionament.

Pel que fa al seguiment de l'alumnat que va iniciar els seus estudis de PMAR el curs 2015-2016 a les Illes Balears (1015 alumnes), una vegada finalitzat el curs 2016-2017 s'observa el següent:

- Dels 1015 alumnes que iniciaren el programa el curs 2015-2016 en promocionaren al curs superior 820, per tant un 19,2% dels alumnes (195) no promocionen.
- Dels 820 alumnes que promocionaren 719 seguiren estudis de 4t d'ESO i 101 d'FP bàsica.
- Dels 719 alumnes que seguiren estudis de 4t d'ESO, 482 obtingueren la graduació en educació secundària obligatòria (un 67% dels que començaren 4t d'ESO i un 47,5% dels que començaren el PMAR).
- Dels 101 alumnes que iniciaren FP bàsica, 71 alumnes superaren el primer curs (el 70,3% dels que començaren 1r d'FP bàsica i el 7% dels que començaren el PMAR).

Podem concloure que aproximadament el 55% dels alumnes que començaren el 3r de PMAR (2015-2016) han continuat amb èxit els seus estudis de 4t d'ESO o de 1r d'FP bàsica.

4.4. Valoració qualitativa i propostes ¹

Aquest apartat es presenta estructurat en sis apartats que fan referència a: alumnat, famílies, professorat, metodologia, avaluació i valoracions generals per part dels centres.

a) Alumnat

Els PMAR, remarcem-ho un últim cop, van adreçats a alumnes que presenten dificultats rellevants d'aprenentatge no imputables a la falta d'estudi o esforç. S'ha d'evitar integrar en aquests programes alumnat disruptiu (per al qual hi ha altres mesures de suport i d'intervenció) que dificulta la consecució dels objectius propis d'aquest programa.

Atès el requisit mínim exigint per a la formació d'aquests grups (10 alumnes), és freqüent que els centres afegixin, a un grup inicial d'alumnes amb perfil de PMAR, d'altres per arribar a assolir els 10 exigits. Aquest alumnat afegit per tal de poder confegir un grup sol ser alumnat amb manca d'interès, d'estudi, d'esforç, etc. Caldria rebaixar el requisit mínim d'alumnes i posar en pràctica de manera efectiva una ràtio menor d'acord amb el que la norma preveu en circumstàncies especials ².

¹ A partir de l'estudi realitzat pel Departament d'Inspecció Educativa (DIE) sobre 62 centres públics i de les dades recollides i les informacions contrastades amb els responsables dels centres educatius.

² Ordre de la consellera d'educació, cultura i universitats de 20 de maig de 2015 per la qual es desplega el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, annex 3. Punt 3.4. *Per poder formar un grup que segueixi un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment, el nombre mínim d'alumnes és*

b) Famílies

- La col·laboració amb les famílies és un dels eixos principals del programa. Aquest, però, no queda totalment en mans del professorat i dels centres. Tanmateix, cal que els centres dissenyin i implementin estratègies d'intervenció i col·laboració coordinada família - centre / professorat - alumnat.

c) Professorat

- S'observa, en determinats casos, una manca de formació del professorat assignat a aquests grups d'alumnes. Caldria un programa de formació específic per a aquest professorat.
- Cal dissenyar un perfil de professorat específic per a PMAR independentment del que forma part dels departaments d'orientació.
- Els equips directius dels centres han d'afavorir la coordinació dels professors d'àmbit amb els departaments didàctics.

d) Metodologia

- La motivació de l'alumnat esdevé un element clau en aquests Programes, per això cal que els alumnes sentin valorats els seus esforços i els avenços que vagin experimentant.
- S'han d'evitar les classes magistrals i fomentar la intervenció de l'alumnat individualment i en grup. Estimular-los a fer activitats de recerca, d'investigació, d'exposició. Els grups reduïts permeten treballar de manera més dinàmica i participativa aquests aspectes i propicien les intervencions de l'alumnat i una atenció més individualitzada.
- S'ha de partir dels coneixements previs de l'alumnat i de les seves pròpies experiències. Relacionar els nous continguts amb allò que ja saben (significativitat).

de deu. Això no obstant, quan ho aconsellin circumstàncies especials, la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, amb l'informe previ del Departament d'Inspecció Educativa, pot autoritzar la formació d'un grup amb un nombre inferior d'alumnes al que s'estableix en l'apartat anterior.

- La diversitat de recursos és un element a tenir en compte. Evitar l'ús del llibre de text com a únic recurs.

- Les activitats adreçades a aquest alumnat han de tenir un caràcter marcadament competencial, per això cal que siguin:

- Transversals: amb un enfocament interdisciplinari, afavorit per la distribució dels continguts i de les matèries per àmbits.
- Funcionals: orientades a l'aplicació dels aprenentatges a contextos propers a l'alumnat. L'aprenentatge que generin les activitats ha de ser percebut com a útil. Relacionar els interessos de l'alumnat i els continguts i competències treballats.
- Que fomentin l'autonomia de l'alumne, l'autoaprenentatge i l'autoavaluació.

e) Avaluació

- Si el procés d'ensenyament-aprenentatge ha de tenir un caràcter competencial, l'avaluació ha de ser coherent amb aquesta premissa.
- Implementar estratègies d'avaluació per competències, entesa com aquella que:
 - Té en compte el punt de partida de cada alumne.
 - Utilitza diferents instruments (d'observació, de registre, rúbriques, etc.) per recollir informació sobre el progrés de l'alumnat.
 - Valora no només els resultats sinó el procés que segueix l'alumne i el seu context. Valora, per tant, allò que l'alumne sap fer i sap aplicar.
 - Fomenta la participació de l'alumnat.
 - Fomenta l'autoavaluació i la coavaluació.

- Té una finalitat reguladora del procés d'ensenyament i aprenentatge i, per tant, serveix per prendre decisions (i modificacions, allà on calgui) quant a metodologies, selecció de continguts, competències, etc.
 - En relació amb les qualificacions, la norma exigeix que cada àmbit s'ha d'avaluar amb una única nota. Els criteris de promoció són els mateixos que per a la resta d'alumnes. A aquest efecte, la qualificació de cadascuna de les matèries serà la mateixa que la de l'àmbit del qual formen part.
 - Aquesta mateixa normativa³ requereix que si un alumne no supera l'àmbit lingüístic i social o l'àmbit científic i matemàtic, s'ha de comptabilitzar com si no hagués superat tres matèries per cadascun d'aquests àmbits. Caldria revisar aquest criteri, que pot dificultar la superació d'algun dels àmbits quan l'alumne podria destacar en alguna de les matèries que el formen.
- Han valorat entre 3 i 3.2 l'organització de les matèries, l'organització dels continguts, la metodologia i les activitats pràctiques.
 - La valoració del PMAR com a mesura específica d'atenció a la diversitat s'ha valorat amb una mitjana de 2.9.
 - L'aspecte menys valorat (amb una mitjana de 2) ha estat la participació de les famílies.

Cal esmentar la proposta, de gairebé tots els centres, en el sentit de perllongar els PMAR fins a 4t d'ESO, mesura que actualment es veuria en certa manera possibilitada pels Programes de reforç de l'aprenentatge al quart curs d'educació secundària obligatòria (PRAQ).

f. Valoració global dels diferents aspectes del Programa per part dels centres

- En el document presentat als centres per part de la inspecció educativa, es demanava la valoració global dels diferents aspectes del programa. Se'ls indicà que, en una escala d'1 a 4 (on 1 era la valoració més baixa i 4 la més alta) valoressin: l'organització de les matèries, l'organització dels continguts, la metodologia, les activitats pràctiques, el PMAR com a mesura específica d'atenció a la diversitat i la participació de les famílies.
- De les informacions recollides dels 62 centres consultats i entrevistats per la inspecció, es desprèn que:

Edita:
 Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears.
 Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres.
 Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu (IAQSE).

Col·lecció: Documents d'avaluació
 ISSN: 2531-1581

Autors:
 Pere Moyà Niell - IAQSE
 Luis Vidaña Fernández - IAQSE
 Amb col·laboració amb el Departament d'Inspecció Educativa

³ Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 8 de novembre de 2017 per la qual s'aproven les instruccions per avaluar l'aprenentatge dels alumnes de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears per al curs 2017-2018